

บทความวิจัย

**อิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของ
สำนักงานสอบบัญชี ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล**

ลัดดาวัลย์ ยอดบัว*, กนกศักดิ์ สุขวัฒนาลินิธิ์**

*ภาควิชาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชี บัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชี ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 295 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การบรรยายโดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) การออกแบบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวม

ผลการวิจัยพบว่าผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีตำแหน่งผู้จัดการ ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชีมากกว่า 15 ปี มีความเห็นเกี่ยวกับการควบคุมการสอบบัญชี จำแนกรายด้านโดยรวมของผู้สอบบัญชี อยู่ในระดับสูง และมีติรายด้านอยู่ในระดับสูง สรุปได้ว่า การควบคุมการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น ผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการสอบบัญชีให้เป็นไปตามข้อกำหนด และทันต่อการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของการสอบบัญชีระหว่างประเทศ และยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

คำสำคัญ: คุณภาพการสอบบัญชี, การควบคุมการสอบบัญชี, การสอบบัญชี, สำนักงานสอบบัญชี, ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

Research

The Influence of Audit Control Auditors Affect on Audit Quality of The Audit Office In Bangkok And Vicinity Areas

Laddawan Yodbua*, Kanoksak Sukwattanasinit**

*Department of Accountancy, Sripatum University

**Lecturer, Faculty of Accountancy, Sripatum University

Abstract

This research aims to study the influence of (1) to control the auditing of account affect the quality of the auditing office in Bangkok and vicinity (2) to study the influence of control audit quality audit consists. The relevant professional requirements. Knowledge & expertise Delegation to discuss the Consulting Division Responses to work and maintain customer tracking is enabled. Responsibility of the auditor the audit quality of audit offices in Bangkok and vicinity areas. The Audit Office in Bangkok and its vicinities, sincerity is the auditor's Office in Bangkok and vicinity areas. The number of people who use research methods, 295 quantitative research. Use of lecture by descriptive statistics (Descriptive Statistics) and regression analysis (Multiple Regression Analysis) phahu design a query in this research use questionnaire (Questionnaire) is a tool for collecting.

The research found that the Auditor in Bangkok and vicinity areas. Have a Manager. Experience in more than 15 years of audit is of the opinion regarding the classification, control the overall aspects of the list of Auditors at a high level and high side dimension. Control of audit of the auditor is the relationship and positive impact on the quality of the audit, therefore the Auditor in Bangkok and vicinity areas. Can be used as a guideline in operational audit in accordance with the requirements and changes of the international auditing standards, and enhance the performance of the Auditors of Thailand, which is accepted internationally.

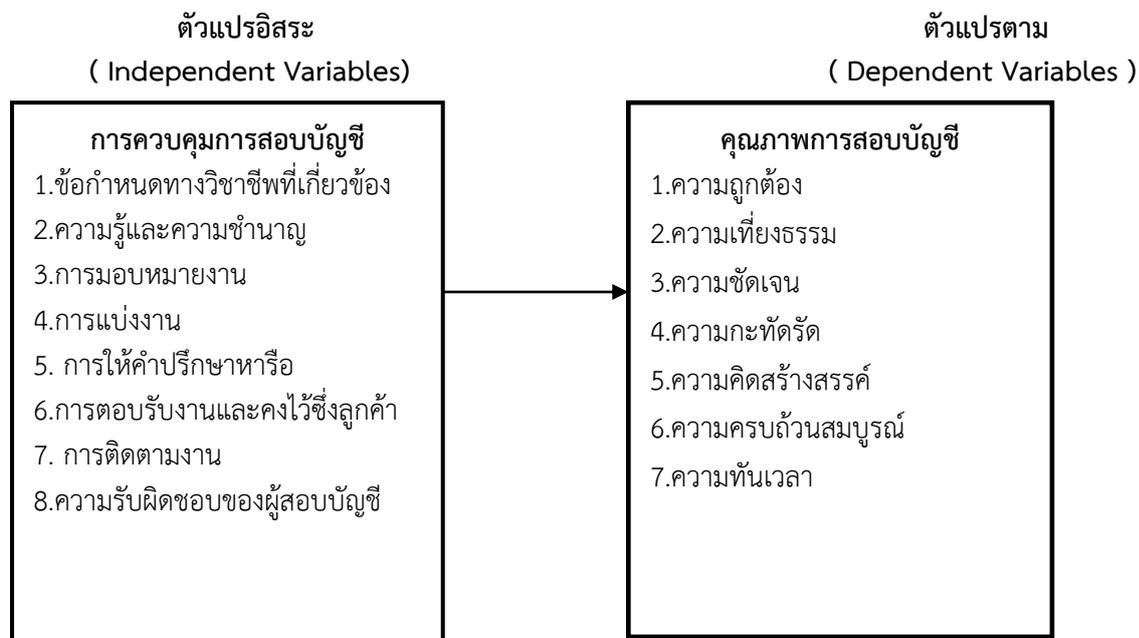
Keyword: Audit Quality, Audit Control, Auditing, Auditing Firms, Public Account

บทนำ

สืบเนื่องจากกรณีล้มละลายของ Enron ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี 2543 และกรณีการตกแต่งบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในประเทศต่างๆ นานาประเทศ จึงให้ความสำคัญกับคุณภาพรายงานทางการเงินมากขึ้น โดยมาตรการที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดให้มีระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีที่เข้มงวดขึ้น เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและป้องกันการเกิดข้อผิดพลาดในอนาคต เพื่อเป็นการยกระดับความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีไทย อันจะส่งผลให้เป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของบริษัทจดทะเบียนไทย และเป็นการพัฒนาระบบการรายงานทางการเงินของไทยไปสู่มาตรฐานสากล ในปลายปี 2553 สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ จึงได้ปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลการสอบบัญชี โดยให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนไทยต้องสังกัดสำนักงานสอบบัญชีที่มีระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีตามมาตรฐานสากล อีกทั้งยังได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ International Forum of Independent Audit Regulators (“IFIAR”) ตั้งแต่ กันยายน 2553 เพื่อให้ระบบการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีของประเทศไทยได้รับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การยอมรับจากต่างประเทศ และเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีของหน่วยงานอิสระของต่างประเทศอีกด้วย สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ ได้ให้ความสำคัญกับผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระที่มีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่กิจการเปิดเผย พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (www.sec.or.th)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 การควบคุมการสอบบัญชี และความ เป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลต่อคุณภาพการ สอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล

สมมติฐานข้อที่ 2 การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้ และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การ ให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มี อิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความถูกต้อง ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สมมติฐานข้อที่ 3 การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้ และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การ ให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีมี อิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความเที่ยงธรรม ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สมมติฐานข้อที่ 4 การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้ และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การ ให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มี อิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความชัดเจน ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สมมติฐานข้อที่ 5 การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้ และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การ ให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มี อิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความกะทัดรัด ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สมมติฐานข้อที่ 6 การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่ง งาน การให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงาน และคงไว้ซึ่ง การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบ บัญชี ต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความคิด

สร้างสรรค์ ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล

สมมติฐานข้อที่ 7 การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้ และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การ ให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มี อิทธิพล ต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความครบถ้วน สมบูรณ์ ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล

สมมติฐานข้อที่ 8 การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้ และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การ ให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มี อิทธิพล ต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความทันเวลา ของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สำนักงานสอบบัญชี

ประวัติความเป็นมาของสำนักงานสอบบัญชี

สำหรับวิวัฒนาการของสำนักงานสอบบัญชีใน ประเทศไทย นั้นได้รับอิทธิพลมาจากประเทศ สหรัฐอเมริกา ในช่วงศตวรรษที่ 20 ที่มีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว มีการ แบ่งแยกบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหารออกจากผู้ถือหุ้น อย่างชัดเจน รวมทั้งผลกระทบจากสงครามโลกทั้งสอง ครั้ง การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดเก็บภาษีอากร ภาวะ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาส่งผลให้ สำนักงานสอบบัญชี มีการขยายบทบาทความรับผิดชอบ ของผู้สอบบัญชีและขอบเขตการทำงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งแต่เดิมจำกัดเฉพาะด้านการตรวจสอบบัญชีเท่านั้น ได้ ขยายถึงการให้บริการด้านอื่นๆ เฉพาะด้าน เช่น ด้าน ภาษีอากร การให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการ บริหารส่งผลให้สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ได้ขยาย งานไปในระดับนานาชาติ

การรวมตัวของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ ส่งผลให้มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งเป็นสำนักงานสอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับสำนัก งานสอบบัญชีขนาดใหญ่ในต่างประเทศ โดยเฉพาะตั้งแต่

ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ทางภาครัฐบาลได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนของประเทศไทย เพื่อระดมทุนสู่ภาคการผลิตที่แท้จริง ด้วยการสนับสนุนให้บริษัทจำกัดเข้าจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อนำหุ้นออกขายต่อนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ จากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 จึงกำหนดให้มีความเห็นชอบต่อผู้สอบบัญชีที่ลงนามรับรองงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

การควบคุมการสอบบัญชี

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลาปะพร ศรีจันเพชร (2550) ให้ความหมาย การควบคุมงานการสอบบัญชี หมายถึง การควบคุมงานสอบบัญชีโดยทั่วไปของสำนักงานโดยรวมผู้สอบบัญชีโดยเฉพาะหัวหน้าสำนักงานผู้รับผิดชอบในการบริหารสำนักงาน กำหนดนโยบายและวิธีการที่จะควบคุมงานสอบบัญชีโดยทั่วไป เพื่อให้ผู้ร่วมงาน ผู้ควบคุมงาน และผู้ช่วยถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ประกอบด้วย 8 ด้าน 1) ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การมีวัฒนธรรมองค์กรที่จะต้องยึดมั่นในหลักความมีอิสระ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ความเที่ยงธรรม และการรักษามารยาททางวิชาชีพ ความมีอิสระ เป็นข้อปฏิบัติที่สำคัญที่สุดในการประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชี 2) ความรู้และความชำนาญ หมายถึง ความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพ 3) การมอบหมายงาน หมายถึง มอบหมายงานตรวจสอบให้กับบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมทางวิชาการ และมีความชำนาญในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม 4) การแบ่งงาน หมายถึง การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ ควบคุมงาน และสอบทานงานอย่างเหมาะสม 5) การขอคำปรึกษาหารือ หมายถึง การขอคำปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญ จากภายในและภายนอกสำนักงานสอบบัญชี 6) การตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งลูกค้ำ หมายถึง การประเมินกิจการที่คาดว่าจะจะเป็นลูกค้ำรายใหม่และสอบทานลูกค้ำปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ 7) การติดตาม หมายถึง การติดตามนโยบายและวิธีการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีว่ามีความเพียงพอมีประสิทธิผล 8) ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีภายในสำนักงาน หมายถึง มีนโยบายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

ทำให้สมาชิกองค์กรตระหนักว่าคุณภาพงานมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานสอบบัญชี

สุชาย ยังประสิทธิ์กุล (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุมการสอบบัญชี หมายถึง การตรวจสอบ และการแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชี ที่ต้องตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

สมพงษ์ พรอุบลรัตน์ (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุมการสอบบัญชี หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบความผิดปกติอย่างเป็นสาระสำคัญในงบการเงินและความเป็นอิสระในการรายงานสิ่งที่ตรวจพบนั้น ได้อย่างถูกต้องเพียงพอและเหมาะสม

คุณภาพการสอบบัญชี

คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง คุณภาพของการรายงานการสอบบัญชีที่แสดงความคิดเห็นในงบการเงิน ของผู้สอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงินเพื่อใช้ในการตัดสินใจของบุคคลภายนอก และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ประกอบด้วย อุษณา ภัทรมนตรี (2547) คุณภาพการสอบบัญชี โดยประยุกต์จากแนวคิดลักษณะคุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย 1) ด้านความถูกต้อง หมายถึง ไม่เกิดข้อผิดพลาดบิดเบือนจากความจริง 2) ความเที่ยงธรรม การสื่อสารที่ถูกต้องตามควรไม่ลำเอียง 3) ด้านความชัดเจน หมายถึง ความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้อ่านรายงานเข้าใจ 4) ด้านความกะทัดรัด หมายถึง การสื่อสารตรงประเด็น ไม่อ้อมค้อม 5) ด้านความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การสื่อสารที่ช่วยจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานและองค์กรมีการปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็น 6) ด้านความสมบูรณ์ หมายถึง การเสนอรายงานที่ครบถ้วนสมบูรณ์ 7) ความทันกาล หมายถึง การเสนอรายงานต้องกระทำภายในเวลาที่ดี

พยอม สิงห์เสนห์ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพงานสอบบัญชี หมายถึง การทิ้งงบการเงินปราศจากข้อผิดพลาดใด ๆ ดังนั้น ถ้าหากผู้สอบบัญชีทำงานบกพร่องไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่หรือละเลยต่อข้อผิดพลาดที่ตรวจพบจะส่งผลให้งบการเงินที่ตรวจสอบมีคุณภาพต่ำ ผู้สอบบัญชีสามารถวัดได้จากอัตราที่ผู้สอบบัญชีหรือสำนักงานสอบบัญชี ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเกี่ยวกับข้อผิดพลาดที่ปรากฏในรายงานทางการเงิน

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและทบทวนแนวคิดและทฤษฎี จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ ศึกษางานวิจัยในหัวข้อคุณภาพการสอบบัญชีในด้าน ความถูกต้อง ความเที่ยงธรรม ความชัดเจน ความ กะทัดรัด ความคิดสร้างสรรค์ ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความทันเวลา ของผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีใน กรุงเทพฯ และปริมณฑล (กลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยสนใจ ศึกษา) โดยศึกษาต่อยอดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วันรัชช์ โสภภาพ (2556) ด้วยปัญหาผู้วิจัยพบจากงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องคืออิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชี วัน รัชช์ โสภภาพ (2556) ประกอบด้วย ข้อกำหนดทาง วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การ มอบหมายงาน การแบ่งงาน การให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและการดูแลลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ด้วยปัญหาผู้วิจัยพบจาก งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พวงพยอม วนาพัฒน์สิน (2554) และ นภาพร กุลสุวรรณ (2555) ได้ ศึกษาผลกระทบของการควบคุมคุณภาพการสอบบัญชีที่ มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสำนักงานสอบ บัญชีในประเทศไทย พบว่าสำนักงานสอบบัญชี มีความ คิดเห็นด้วยเกี่ยวกับมีการควบคุมคุณภาพโดยรวมและ เป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน และสำนักงานสอบ บัญชีที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มีความ คิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีผลการดำเนินงานโดยรวม และ ด้านการเรียนรู้ และพัฒนาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการควบคุมการสอบ บัญชีของผู้สอบบัญชีมีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ของ สำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล วิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

2. กลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้สอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชี ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 1,123 คน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรม ราชูปถัมภ์, 2560)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย 1. ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง 2. ความรู้และความ ชำนาญ 3. การมอบหมายงาน 4. การแบ่งงาน 5. การให้ คำปรึกษาหารือ 6. การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า 7. การติดตามงาน 8. ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ตัว แปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ คุณภาพการ การสอบบัญชี ประกอบด้วย 1. ความถูกต้อง 2. ความ เที่ยงธรรม 3. ความชัดเจน 4. ความกะทัดรัด 5. ความคิดสร้างสรรค์ 6. ความสมบูรณ์ 7. ความทันเวลา

4. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เลือกหัวข้องานวิจัยและกำหนด ความสำคัญของปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดระเบียบวิธีวิจัยตามหัวข้อ งานวิจัยที่ต้องการศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบเครื่องมือและวิเคราะห์ผล ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลและอภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 7 นำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัย

5. เครื่องมือการวิจัย

การออกแบบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้เป็นเครื่องมือ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีขั้นตอนในการ ออกแบบเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามได้ ออกแบบขึ้นจากการสำรวจวรรณกรรมและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง

6. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยแบ่งได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สอบถามผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารวิชาการ บทความ หนังสือและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) ใช้การบรรยายโดยสถิติเชิงพรรณนา

(Descriptive Statisticssion Analysis) โดยใช้สถิติพื้นฐานคือ การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
1. เพศ	ชาย 153 คน ร้อยละ 51.90 หญิง 142 คน ร้อยละ 48.10	2. อายุ	น้อยกว่า 30 ปี 2 คน ร้อยละ 0.70 30-35 ปี 85 คน ร้อยละ 28.80 มากกว่า 35-40 ปี 47 คน ร้อยละ 15.90 มากกว่า 40 ปี 161 คน ร้อยละ 54.60
3. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี 90 คน ร้อยละ 30.50 สูงกว่าปริญญาตรี 205 คน ร้อยละ 69.50	4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	น้อยกว่า 50,000 บาท 40 คน ร้อยละ 13.60 50,000 – 75,000 บาท 85 คน ร้อยละ 31.20 75,001 – 100,000 บาท 47 คน ร้อยละ 23.70 มากกว่า 100,000 บาท 93 คน ร้อยละ 31.50
5. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน	กรรมการผู้จัดการ 70 คน ร้อยละ 23.70 หุ้นส่วนผู้จัดการ 18 คน ร้อยละ 6.10 ผู้จัดการ 102 คน ร้อยละ 34.60 อื่นๆ 105 คน ร้อยละ 31.50	6. ประสบการณ์ในการทำงานด้านอบรมบัญชี	น้อยกว่า 5 ปี 18 คน ร้อยละ 6.10 5-10 ปี 56 คน ร้อยละ 19.00 มากกว่า 10-15 ปี 121 คน ร้อยละ 41.10 มากกว่า 15 ปี 100 คน ร้อยละ 39.90
7. ประสบการณ์ในการทำงานด้านอื่นๆ	รับทำบัญชี 142 คน ร้อยละ 48.10, วางระบบบัญชี 50 คน ร้อยละ 16.90 ตรวจสอบภายใน 54 คน ร้อยละ 18.30, อื่นๆ 49 คน ร้อยละ 16.60		

ตารางที่ 2 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมการสอบบัญชี จำแนกรายด้านของผู้สอบบัญชี ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

การควบคุมการสอบบัญชี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	4.11	0.63	ระดับสูง
2. ความรู้และความชำนาญ	3.82	0.57	ระดับสูง
3. การมอบหมายงาน	3.67	0.50	ระดับสูง
4. การแบ่งงาน	3.73	0.49	ระดับสูง
5. การให้คำปรึกษาหารือ	3.74	0.36	ระดับสูง
6. การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า	3.83	0.53	ระดับสูง
7. การติดตามงาน	3.99	0.59	ระดับสูง
8. ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี	3.76	0.62	ระดับสูง
โดยรวม	3.83	0.54	ระดับสูง

ตารางที่ 3 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ของผู้สอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

คุณภาพการสอบบัญชี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความถูกต้อง	3.98	0.69	ระดับสูง
2. ความเที่ยงธรรม	4.04	0.67	ระดับสูง
3. ความชัดเจน	3.94	0.62	ระดับสูง
4. ความกะทัดรัด	3.78	0.65	ระดับสูง
5. ความคิดสร้างสรรค์	3.66	0.65	ระดับสูง
6. ความครบถ้วนสมบูรณ์	3.86	0.73	ระดับสูง
7. ความทันเวลา	4.17	0.60	ระดับสูง
โดยรวม	3.92	0.66	ระดับสูง

การสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชี ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 การควบคุมการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการสอบบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีที่ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้

และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 การควบคุมการสอบบัญชีมีมิติด้านความถูกต้อง ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง การให้คำปรึกษาหารือ การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการควบคุมการสอบบัญชีมีมิติด้านความถูกต้อง ความรู้และความชำนาญ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่ง

ลูกค้าไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีมิติด้านความถูกต้อง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 การควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความเที่ยงธรรม ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การให้คำปรึกษาหารือ การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความเที่ยงธรรม การแบ่งงาน ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีมิติด้านความเที่ยงธรรม

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 การควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความชัดเจน ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความชัดเจน การแบ่งงาน การให้คำปรึกษาหารือ ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความชัดเจน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 การควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความกะทัดรัด ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การให้คำปรึกษาหารือ การติดตามงาน มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการแบ่งงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความกะทัดรัด

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 การควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความคิดสร้างสรรค์ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การแบ่งงาน มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ส่วนการให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้าไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความคิดสร้างสรรค์

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 7 การควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการให้คำปรึกษาหารือ การแบ่งงานไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความครบถ้วนสมบูรณ์

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 8 การควบคุมการสอบบัญชีมิติด้านความทันเวลา ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การให้คำปรึกษาหารือ การติดตามงาน มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการแบ่งงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีด้านความทันเวลา

สรุปและอภิปรายผล

การควบคุมการสอบบัญชี ประกอบด้วย ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ความรู้และความชำนาญ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การให้คำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า การติดตามงาน ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีในด้านความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันรักษ์ โสภภาพ (2556) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมการสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น ผู้สอบบัญชีสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนนโยบายงานสอบบัญชีให้สามารถวางระบบการควบคุมการสอบบัญชีให้เป็นไปตามข้อกำหนด และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศและพัฒนาคุณภาพของผู้สอบบัญชีให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล สอดคล้องกับแนวคิด สภาวิชาชีพในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1รหัส 200 ข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้มีการสอบทานการควบคุมดูแลคุณภาพงานสำหรับการตรวจสอบงบการเงินโดยผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์น้อยกว่าจะถูกสอบทานโดยผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์มากกว่า ใช้ดุลยพินิจอย่างมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงาน การประเมินเรื่องความเป็นอิสระของผู้ปฏิบัติงาน สรุปได้ว่าการควบคุมการสอบบัญชีในมิติด้านความถูกต้อง ผู้สอบบัญชีควรปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ เพื่อให้รายงานทางการเงินได้รับความน่าเชื่อถือเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจบริหารงานได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ในปัจจุบันแม้ว่างบการเงินในประเทศไทยได้จัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศซึ่งเป็นมาตรฐานที่ยอมรับกันทั่วโลก แต่การใช้มาตรฐานชุดเดียวกันย่อมมีคุณภาพของงบการเงินที่แตกต่างกันได้ เนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีผู้บริหารกิจการ ผู้ทำบัญชีขององค์กร ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจึงควรให้ความสำคัญกับข้อแนะนำ ดังต่อไปนี้

1. ผู้สอบบัญชี ควรมุ่งเน้นการควบคุมการสอบบัญชี มิติด้านความรู้ความชำนาญ ด้านการติดตามงานด้านข้อกำหนดทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ด้านความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ด้านทักษะสัมพันธ์และการสื่อสาร ด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ด้านการตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า เพื่อให้การควบคุมการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยแนวเดียวกันนี้กับผู้สอบบัญชีเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาความสามารถของผู้สอบบัญชีให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณภาพของรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ และยกระดับความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีเทียบเท่าระดับสากลต่อไป

2. ควรมีการทำการศึกษานโยบายการควบคุมการสอบบัญชีและความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีด้วยวิธีเชิงคุณภาพ และปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชี เช่น มีการประเมินการควบคุมภายใน การจัดการความเสี่ยง และการกำกับดูแลเพื่อให้เกิดคุณภาพของงบการเงิน หรือการเปิดเผยข้อมูลของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

- Naphaporn Kulsuwan (2012). Andrea blessing. The effect of quality control results of the operations of the Office in the country of Thailand, University thesis., mahasarakham University.
- นภาพร กุลสุวรรณ. (2555). ผลกระทบของการควบคุมคุณภาพที่มีต่อผลการดำเนินงานของ สำนักงานสอบบัญชีในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์, บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Niphan saw luck and victory and blessing srijunpetch (2007). Theory of accounting. Bangkok: thiapien WordPress.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร.(2550). ทฤษฎีการบัญชี.กรุงเทพมหานคร:ทีพีเอ็นเพรส.
- Payom Singh (2006).Audit. Bangkok: chuan printing type.
- พยอม สิงห์เสน่ห์. (2549). การสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. บัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย.วิทยานิพนธ์. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Wanrak Sophaporn (2007). The impact of technical auditing and professional Ethics of accountants who are against. Quality auditing. Thesis. Maha sarakham University account.
- วันรักษ์ โสภาพร. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมการสอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชีในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์. บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Sompong Pornpostay . Audit quality control in the United Kingdom. the accountant Magazine December 2003-2004 March.
- สมพงษ์ พรอุบลัมภ์. การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีในสหราชอาณาจักร.วารสารนักบัญชี ธันวาคม 2546 - มีนาคม 2547
- Under the patronage of the Federation of accounting professions. Quality control

the quality control standards, vol 1(TSQC1)(online). March 20, 2017, Access from: (www.fap.or.th) http://eservice.fap.or.th/fap_registration/cpa_contact_list.php.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. การควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC1) (ออนไลน์). สืบค้นจาก: (www.fap.or.th).http://eservice.fap.or.th/fap_registration/cpa_contact_list.php. March 20, 2017, The Office of the Securities and Exchange Commission. the overall corporate governance financial reporting (Overview of Corporate Financial Information) (www.sec.or.th).

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.ภาพรวมในการกำกับดูแลรายงานทางการเงิน

Usna phathramontri (2547). The supervision to the Bank of Thailand disclosed information. accounting dissertation, Kasetsart University, Bangkok.

อุษณา ภัทรมนตรี. (2547). การกำกับดูแลกับการเปิดเผยข้อมูลของธนาคารไทยขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตศึกษาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร